

Aan de gemeenteraad

Datum : 10 augustus 2026
Zaaknummer : 5205805
Contactpersoon : Marc Kocken
Telefoonnummer : 0628450529

Onderwerp: Afdoening motie 25M183 Lokale verankering en jongerenparticipatie herdenken Slag om Arnhem

Geachte voorzitter en leden,

Met deze brief informeren wij u over de uitvoering en afdoening van motie [25M183 Lokale verankering en jongerenparticipatie herdenken Slag om Arnhem](#), die is aangenomen bij de behandeling van het raadsvoorstel [Toekomst herdenken Slag om Arnhem](#).

Aanleiding

Met de motie heeft uw raad het college opgedragen:

- Jongerenparticipatie expliciet op te nemen in de uitwerking van het Airborne-herdenkingsprogramma, zowel in de brede programmering als bij Bridge to Liberation; en hiervoor inspanningsverplichtingen op te stellen met betrokken organisaties;
- De ambities en betrokkenheid van doelgroepen bij de brede programmering in Arnhem te stimuleren en te faciliteren door jaarlijks alle partijen uit te nodigen. Daarbij betrekken we lokale organisaties rondom herdenken in Arnhem nauw, zodat elke betrokken organisatie erkenning en aandacht krijgt. Tevens nodigen we hiervoor het onderwijs en wijkinitiatieven uit;
- De raad hierover uiterlijk in het tweede kwartaal van 2026 te informeren.

Proces

Sinds eind 2025 is, aansluitend op de brede stakeholdersbijeenkomst die door de Stichting Airborne Region in het najaar werd georganiseerd, met diverse organisaties en betrokken partijen gesproken over mogelijkheden om jongeren beter te betrekken bij de herdenking van de Slag om Arnhem en bij het bredere gesprek over vrijheid. Hierover vonden gesprekken plaats met onder andere Bridge to the Future, Bridge to Liberation, Rozet, het Jeugdcomité Airborne Herdenking Arnhem-West, jongerenwerkgroep The G.O.A.T. en recent de Jongerenraad026. Tijdens de vergaderingen van de Stichting Airborne Herdenkingen werd de YOUNG-EE-conferentie besproken.

Uit deze gesprekken blijkt dat veel organisaties in de wereld van erfgoed, cultuur en sport al actief inzetten op jongerenparticipatie en het bereiken van nieuwe doelgroepen. Om dit verder te stimuleren

Datum: 20 juli 2026
Zaaknummer: 5205805
Pagina: 2

hebben we jongerenparticipatie expliciet opgenomen in de subsidievoorwaarden voor organisaties die een bijdrage leveren aan de herdenking van de Slag om Arnhem.

Bevindingen

Diverse organisaties geven in hun programmering invulling aan jongerenparticipatie. Onderstaand lichten we dit voor een aantal organisaties verder toe.

Bridge to the Future, met inmiddels vier studenten in het bestuur, werkt samen met onderwijsinstellingen en verzorgt gedurende het jaar gastlessen. Met het programma *Be Aware* stimuleert de stichting bewustwording rond vrede, vrijheid en democratische waarden. Daarmee levert zij een vernieuwende bijdrage aan toekomstgericht herdenken.

Bridge to Liberation heeft voor de periode 2026–2028 het programmaonderdeel *The Summit* toegevoegd aan het jaarlijkse evenement bij de John Frostbrug. Jongeren tussen 17 en 30 jaar onderzoeken hierbij wat het begrip *Nooit meer* vandaag de dag betekent. Thema's als vrijheid, discriminatie, racisme, antisemitisme, democratie en medemenselijkheid staan daarbij centraal. De resultaten worden jaarlijks gepresenteerd tijdens het evenement in september en vastgelegd in een manifest.

Sportcentrum Papendal en Defensie organiseren op 13 september 2026 voor de tweede keer het NK VEVA (Veiligheid & Vakmanschap) tijdens de *Airborne Freedom Run*. Met deze activiteit worden studenten gestimuleerd om sportieve prestaties te verbinden aan reflectie op de gebeurtenissen van september 1944. Ook vindt voor de jongere doelgroep (kinderen tot en met 12 jaar) de Mini Airborne Freedom Run plaats.

Rozet werkt al jarenlang intensief samen met het onderwijs. Arnhemse leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs komen gedurende hun schoolloopbaan meerdere malen in aanraking met de geschiedenis van de Slag om Arnhem. Daarnaast organiseert Rozet jaarlijks activiteiten zoals het Vrijheidscollege, festivals en educatieve programma's. In het Vrijheidscollege op 9 september aanstaande spreekt Jörgen Rayman over zijn droom: "Hoe ziet een democratie eruit waarin kritisch denken, respect voor vrijheid en bescherming van minderheden centraal staan, ook wanneer mensen van mening verschillen?" In de bijlage is een overzicht van de activiteiten opgenomen. Zowel vanuit Rozet als van de onderwijscollega's klinkt het geluid dat het curriculum al voldoende aanknopingspunten biedt voor herdenken en vrijheid in burgerschapsonderwijs en democratieprogramma en nauwelijks ruimte biedt voor meer.

Samenwerking met jongeren

De gesprekken met jongeren en organisaties die met jongeren werken laten een aantal gemeenschappelijke inzichten zien.

Het *Jeugdcomité Airborne Herdenking Arnhem-West* (ook een wijkinitiatief) benadrukt het belang van persoonlijke en herkenbare verhalen die aansluiten bij de leefwereld van jongeren. Sociale media spelen hierbij een belangrijke rol. Daarnaast blijkt dat zichtbare rolmodellen, zoals ooggetuigen, militairen of de

Datum: 20 juli 2026
Zaaknummer: 5205805
Pagina: 3

burgemeester, kunnen bijdragen aan betrokkenheid. Jongeren geven aan dat deelname aan herdenkingen moet voelen als een vrijwillige keuze en dat vertrouwen en erkenning daarbij essentieel zijn.

Ook *The G.O.A.T. Jongerenwerk*, een samenwerking tussen Presikhaaf University en AM Supportteam, benadrukt het belang van vertrouwen en aansluiting bij de belevingswereld van jongeren. Het betrekken van jongeren in de wijk Geitenkamp bij historische thema's blijkt een stevige uitdaging en vraagt om een aanpak die aansluit bij hun dagelijkse realiteit en interesses.

Tijdens het overleg met *Jongerenraad026* werd onder meer teruggeblikt op de Auschwitz-reis waaraan jongeren hadden deelgenomen. Deze ervaring maakte zichtbaar dat directe confrontatie met historische gebeurtenissen veel impact heeft. Volgens de jongeren zijn beleving, ontmoeting en interactie belangrijke voorwaarden om hun generatie bij de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog te betrekken. Daarnaast werd gewezen op de rol van sociale media, sport, onderwijs en laagdrempelige gespreksvormen rondom het thema vrijheid.

Tot vorig jaar vond jaarlijks de *YOUCEE-conferentie* plaats, een voortzetting van de Airborne International Youth Conference (AIYC), een jaarlijks evenement dat sinds 2001 werd georganiseerd op speciaal verzoek van de Arnhemse veteranen. De YOUCEE-conferentie nodigde leerlingen uit verschillende Europese landen uit naar Nederland om samen stil te staan bij en in gesprek te gaan over thema's als oorlog, vrede, rechtvaardigheid en internationale samenwerking. Strengere regels voor jongerenuitwisseling, slinkende budgetten en het tekort aan gastgezinnen en betaalbare huisvesting maken dat er in 2026 geen vervolg aan deze conferentie kan worden gegeven.

Er zijn verschillende wandel- en fietsroutes die het verhaal van de Slag om Arnhem/Airborne en de Tweede Wereldoorlog zichtbaar maken. Ook deze geven aanleiding om met elkaar het gesprek over de betekenis van vrijheid aan te gaan en daar specifiek jongeren actief bij te betrekken. Overigens dient te worden vermeld dat de scouting jaarlijks een waardevolle bijdrage levert aan de herdenkingen.

Betrekken van jongeren bij andere herdenkingen

Wij stimuleren organisaties rond overige herdenkingen ook om jongeren te betrekken rond de thema's herdenken en vrijheid. Dit gebeurt niet enkel tijdens de Airborne septembermaand, maar ook door het jaar heen bij de andere activiteiten die betrekking hebben op de Tweede Wereldoorlog. Voorbeelden hiervan zijn:

- Holocaust Memorial Day op 27 januari;
- The Forgotten Liberation op de zondag nabij de datum van de bevrijding van Arnhem (12-15 april 1945), dit jaar op 12 april;
- Herdenking beschietingen Geitenkamp 13 april 1945 bij het Monument 'Kring der herinnering' op de Larikshof (Stichting Herdenking de Geitenkamp);
- Nationale Dodenherdenking op 4 mei;
- Nationale Bevrijdingsvuurestafette in de nacht van 4 op 5 mei;

Datum: 20 juli 2026
Zaaknummer: 5205805
Pagina: 4

- Birma-Siam Spoorweg & Pakan Baroe Spoorweg herdenking op Landgoed Bronbeek (door SHBSS) op 22 augustus;
- Airborne herdenking in Arnhem-West op het Nassauplein in de wijk Lombok op de vrijdag van het herdenkingsweekend;
- Airborne herdenking (Eusebius-Berenkuil-Kade) op 18 september;
- Herdenkingsbijeenkomst en leggen nieuwe struikelstenen op 23 september;
- Herdenking bij Joods Monument Arnhem op de tweede zondag van november op de Jonas Daniël op de Meijerplaats/Kippenmarkt, dit jaar op 8 november. De werkgroep Joods Monument Arnhem onderneemt ook allerlei educatieve activiteiten, zoals het koffertjes-project.

Jongerenparticipatie rond dit thema heeft aandacht en tijd nodig

De gesprekken met betrokken organisaties en jongeren laten zien dat er al veel initiatieven bestaan waarin jongerenparticipatie een plaats heeft gekregen. Tegelijkertijd blijkt dat het betrekken van jongeren bij herdenken en vrijheid een blijvende opgave is. Wat wij terugkrijgen uit de gesprekken is dat jongeren zich vooral aangesproken voelen wanneer activiteiten aansluiten bij hun beleavingswereld, ruimte bieden voor ontmoeting en dialoog, en een directe relatie leggen met actuele maatschappelijke vraagstukken. De ervaringen met onder meer de Auschwitz-reis (zie de [brief](#) van 5 juni 2026) bevestigen dat persoonlijke verhalen en betekenisvolle ervaringen jongeren raken en activeren. Deze inzichten bieden aanknopingspunten voor de verdere ontwikkeling van de programmering rond de Slag om Arnhem en het thema vrijheid.

De gesprekken hebben daarnaast waardevolle inzichten opgeleverd over hoe we jongeren blijvend kunnen betrekken. Daarbij gaat het niet alleen om de vraag hoe jongeren kunnen deelnemen aan bestaande activiteiten, maar ook om de vraag welke vorm van jongerenparticipatie het beste aansluit bij hun behoeften, leefwereld en verwachtingen. Samen met betrokken organisaties, waaronder de veteranen, blijven wij daarom verkennen hoe jongeren een betekenisvolle rol kunnen krijgen bij zowel de programmering als de uitvoering van activiteiten rond de Slag om Arnhem en het thema vrijheid.

In het vierde kwartaal faciliteren wij een denktanksessie voor, door en met jongeren en betrokken organisaties over wat jongerenparticipatie nu daadwerkelijk inhoudt. Tijdens deze bijeenkomst evalueren we de opbrengsten van de programmering van dit jaar en gaan we met jongeren in gesprek over de wijze waarop zij zelf invulling willen geven aan jongerenparticipatie rond de herdenking van de Slag om Arnhem en het thema vrijheid. De uitkomsten moeten voor organisaties input leveren bij de verdere ontwikkeling van het programma.

Daarnaast organiseert de Stichting Airborne Region jaarlijks een netwerkbijeenkomst voor de meer inhoudelijk betrokken organisaties over meer brede thema's binnen de Airborne Region. Daarbij worden ook onderwijsinstellingen, wijkinitiatieven en andere relevante (lokale) partners betrokken.

Datum: 20 juli 2026
Zaaknummer: 5205805
Pagina: 5

Communicatie

Betrokken partners spelen allen een rol bij de verdere uitwerking.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

P. Sennema

A. Marcouch

Bijlage(n)

- Overzicht Rozet Slag om Arnhem jongereneducatie